

Ze z zadnjimi volitvami v osnovne organizacije smo odpravili mnenje, da je frontna organizacija samo reprezentna organizacija, ki se uveljavlja samo pri raznih prireditvah. Naša Fronta se je porajala, rastle in razvijala v boju za svobodo in enakopravnost jugoslovanskih narodov in ravno zato ni bila samo na papirju. V krajih kjer je kot politična organizacija izgubila na svojem pomenu, ji moramo vrniti karakter in značaj, kakršnega je imela v času narodnosvobodilne borbe in neposredno po osvoboditvi. Fronta bo izpolnila nove naloge, katere stojijo pred njo zato, ker jo vodi Partija, ker so se naši ljudje pod njenim vodstvom in tovariša Tita naučili premagovati največje težave in izpolnjevati naloge, ki so v korist naši socialistični domovini.

Zadruga ekonomija v Ponikvi je nekaterim trn v peti

Ponikva pri Grobelnem bi lahko imela že lep zadrugo, če bi se nekateri veliki kmetje hoteli odreči svojim starim spekulantskim navadam, saj ima za to vse najljepše pogoje.

Kljub neprestanemu nasprotovanju pa je majhnim kmetom in blivšim agrarnim interesom uspelo v dveh letih postaviti močne in trajne temelje socialističnemu gospodarstvu; ustanovili so zadrugo ekonomijo. Značilno je, da imajo največje zasluge za uspeh ekonomije predvsem nekateri žene, ki s svojo pridnostjo premagujejo vse težave. Doslej jim še nobena akcija, organizirana od raznih sovražnih elementov, ni mogla do živga. Dobro se zavedajo kaj pomeni napredek socialističnega gospodarstva in je za uspehe treba pohvaliti predvsem Agato Pirca, Ano Koržec, Pepco Hlastec, Marico Novak in družino Brglez ter tudi Tončka Kranjca, ki nikdar ne izostanejo od dela in so letos ves pridelek skrbno obdelali, čeprav imajo njive razmetane na vseh koncih vasi. Skupnosti so od 29 ha zemlje, travnikov in gozda oddali nad 1700 kilogramov pšenice, 6000 kg krompirja, pripravljenih pa imajo za oddajo še okoli 300 kg sončnic za predelavo olja in tudi ajda jim je dobro obrodila, saj računajo, da bo pridelek nad 1000 kg. To pa pri pogojih, ko nekateri kmetje, med njimi tudi Zdošek iz Hotunja, ki ima 50 ha zemlje, niso oddali skoraj ničesar.

Tudi notranje gospodarsko je ekonomija že precej močnejša, saj ima sedaj 15 lepih svinj, 8 glav goveje živine in tudi dovolj krme. Če bodo čez zimo spretno gospodarili, bodo nekaj sene lahko celo oddali. Člani ekonomije so dobili letos celotno količino orodja: jočega žita, da so prav zadovoljni, poleg tega pa so si ustvarili še močan rezervni in semenski fond. Edina težava je v tem, da nimajo urejenih še hlevov za živino, to pa predvsem zaradi tega, ker nimajo človeka, ki bi jim poskrbel za organizacijo dela in ki bi bil dovolj močan, da bi se skupno z ženami boji proti vsem sovražnikom in zavistnežem, ki imajo v mislih samo se to, kako čim bolj oškodovati ekonomijo.

Dosedanji ekonom in predsednik ekonomije Franc Privšek, ki je pred tremi tedni naskrivaj pobegnil po pobudi najbolj zagrizene sovražnice vsega našega socialističnega napredka, gostilničarke Ottilije Zdošek, je zakrivil ekonomiji toliko škodo, da bi ga bilo treba postaviti pred sodišče kot ljudskega škodljivca. Do dela je imel vseskozi malomarnen odnos. Tako je poleg številnih nepravilnosti kljub prošnjam in zahtevam naj organizira košnjo otave, pustil nepokošena travnika, več kakor eno voz sene pa so morali pustiti zunaj, ker ga ni hotel, ko je ekonom odšel, nihče zapeljati domov. Kar na svojo pest je razdeljeval krmo drugim kmetom. Ko so na ekonomijo pripešali svine za vzrejo, jih je pustil v nepoprav-

ljenem živinskem hlevu kmeta Ošlaka, tako da sta dva prašiča že čez dva dni poginila. Kljub temu, da je imel mesečno plačo, si je sam v najhujših dneh dela večkrat neopravičeno jemal dopust in tudi za jesensko setev ni napravil načrtov. Nekaj dni preden je pobegnil, je šel za več dni v vinograd Zdoškove in tam popival, namesto da bi na domači ekonomiji obrali grozdje, ki bi dalo okoli 150 l vina. Zaradi deževja je kasneje grozdje odpadlo in segnilo. S tem je povzročil nad 7000 dinarjev škode, medtem ko je bilo pri krmi škode v vrednosti okoli 10.000 dinarjev poleg tega, da bi letos zaradi velike suše za ohranitev živine seno marsikje nujno potrebovali.

S kakšnimi težavami se mora boriti ekonomija za svoj obstoj nam kažejo tudi naslednji primeri: Kmetje Fidler, Štor, Zagajšek in Zdošek Ivan, ki so lastniki precej velikih posestev, nočejo in ne morejo razumeti da zemlja ekonomije ni »občinska last«. Ko je v njihovi bližini ekonomija zasejala veliko njivo z deteljo, da bi imeli prihodnje leto zgodnjo krmo za živino, so to brezobzirno izkoristili in namesto, da bi pasli živino na okoliških travnikih, kljub opozorilom pasejo živino kar po vsej njivi, tako da je v teh zadnjih tednih, ko je bila zemlja od dežja razmešana, bila uničena skoraj vsa setev, in še drugo leto ne bo ničesar zrastle. Toda čeprav se na vsa opozorila sedaj še smejejo pa naj vedo, da s takim ravnanjem kažejo ves svoj sovražni odnos do socialističnega napredka ne samo ekonomije, temveč vse naše države, ki si prizadeva za nadčloveškimi naporji izboljšati življenjske pogoje delovnih ljudi.

Ni manj sovražni odnos do ekonomije nima funkcionar okraja Poljčane Miloš Božičnik, ki je del posestva svoje žene prepustil pred letom dni ekonomiji. Za številne malenkosti so si že vse leto v laseh. Zadnje njegovo nepo-

Kaj bomo v času šestmesečnega tekmovanja napravili v Celju

Izvršni odbor Osvobodilne fronte mesta Celje je na zadnji seji razpravljal o šestmesečnem tekmovanju na čast 10 letnice ustanovitve OF. Člani Izvršnega odbora so temeljito pregleali najnovejša zadeva, ki bi jih celjski frontovci v tem tekmovanju lahko izvršili. Zaradi tega so sklenili predlagati frontnim aktivom navodila za dela, ki so najvažnejša. Terenski odbori OF naj na svojih sestankih te predloge pregledajo in po svojih zmognostih sprejmejo tudi po teh vprašanih obveznosti.

Kulturni razvoj našega mesta nujno zahteva dograditev mestnega gledališča. Potrebno je, da bo stavba v upo-

šteno ravnanje pa je bilo v tem, da je konjsko opremo, ki je sam sploh ne potrebuje, prepovedal uporabljati ekonomiji. Ko pa so kljub temu člani ekonomije dali že pokvarjeno opremo sedlarju v popravilo, jo je le temu prepovedal popraviti, tako da danes ob številnih jesenskih delih za uspešno setev in za pospravo pridelkov, ne morejo uporabljati pri delu svojega konja, ker nimajo za to potrebne opreme, ki se tudi danes še kupiti ne da. Ko je sekretarka OF prosila njegovo ženo naj vendar dovoli popraviti opremo, čeprav je njena last, jo je zavrnila čez, zakaj se prav ona briga za te stvari. Kako si ti ljudje, ki so celjo funkcionarji naše ljudske oblasti, predstavljajo napredek in uspeh našega socialističnega gospodarstva, si je težko predstavljati.

Take gospodarske težave pa se s svojim odnosom podpirajo še razni drugi gospodarski škodljivci. Eden takih je Vouk Avgust, ki je bil od odkupne komisije pooblaščen, da prevzema krompir v odkup. Poleg tega, da se vedno upira prevzemanju krompirja, preklinja kmete in jih obsipa s svojimi starimi žandarmerijskimi navadam. Tudi člani ekonomije so doživeli isti odnos. Ko so pripešali okoli 1000 kg krompirja, ga ni hotel prevzeti in tudi ni dovolil, da bi ga čez noč hranili pod njegov prazen kozolec, ki se zaklepa ter so ga morali pustiti na prostem, brez varstva.

Prav nasprotno tem ljudem pa so se pokazali nekateri drugi kmetje, ki so pravilno razumeli, da je danes cilj nas vseh pridelati čimveč. Tako so kmetje Anton Vrečko in Franc Masten iz Hotunja ter upravnik državnega posestva Podbrežar vedno pripravljeni pomagati ekonomiji s stroji, katerih ekonomija še nima, prav tako pa pomagajo tudi ostalim kmetom, ki jim primanjkuje delovne sile, čeprav imajo svojega dela na pretek. Take ljudi je treba pohvaliti, saj s tem zavestno doprinesejo k izboljšanju življenjskih pogojev naših delovnih ljudi in k povečanju hektarskega donosa. (e)

rabnem stanju. Ta naloga je poverjena posebni komisiji, kateri bo pomoč frontovcev nad vse potrebna. Za čim lepši izgled mesta bomo celjski frontovci odstranili zadnje ruševine v Prešernovi, Zidankovi in Gubčevi ulici, ter na Tomšičevem trgu. Uredili bomo javne nasade na odstranjenih ruševinah, posebej pa še nasade na Šlandrovem trgu, na stekališčih Aškerčeve in Mariborske ceste, Kocbekove in Miklošičeve ulice in nasade za Mestnim muzejem. Olepšali bomo tudi nasade okoli provizorija LIP v Jurčičevi ulici. S primernimi ukrepi bo treba poboljšati čistočo, red na ulicah, cestah in na vseh javnih prostorih. V starem delu mesta bodo frontovci čistili fasade, ki so potrebne popravila. Tudi izločbe je treba lepše urediti.

Za lepšo ureditev zunanjega izgleda mesta bomo Celjani zboljšali cestno omrežje, pri čemer bomo pazili na pravočasno čiščenje jarkov zlasti v jesenskem in zimskem času. Očistili in uredili bomo zaklonišča. Popravili bomo tudi nogometno igrišče na »Glaziji«. Nujno je treba urediti tudi pokopališče, zlasti vojaško. Po trgovinah bodo nameščenci tekmovali v čim hitrejši in kulturnejši postrežbi nakupovalcev. Nova tržnica bo postavljena tudi v Gaberji.

Za dovojno preskrbo prebivalstva bodo frontovci skrbeli za pravočasno

Frontni aktivni na Vranskem, v Žalcu in Vojniku tekmujejo na čast 10 letnice ustanovitve OF

Iz Vitanja so tudi sporočili, da se priključijo v tekmovanje. Kaj čakajo v Laškem in St. Juriju?

Na sestanku frontnih aktivov v Žalcu, Vojniku in na Vranskem so frontovci izrazili željo, da bi v šestmesečnem tekmovanju pomerili svoje moči v tekmi med trgi okraja Celje-okolice. V vseh osnovnih organizacijah so si postavili naloge, pri katerih bodo vztrajali, dokler ne bodo izvršene.

Na Vranskem so na množičnem frontnem sestanku izvolili skupino ljudske inspekcije in predložili kandidatsko listo za nov frontni odbor. Istočasno so se pogovorili o načrtu za šestmesečno tekmovanje na čast 10 letnice OF. Sklenili so, da bodo krajevna podjetja delala eno nedeljo v oktobru in eno v novembru na čast OF. Posuli bodo cesto med Ločico in Brodmi. Priredili bodo 8 kulturnoprosvetnih večerov s predavanji. Poživilo bodo igralno skupino, ki že dve leti nič ne dela, prav tako ženski pevski zbor, na novo pa bodo ustanovili moški pevski zbor in lutkovno gledališče. Uredili bodo grob, kjer je pokopanih 134 talcev. Zbirali bodo odpadke surovin za našo industrijo.

V Žalcu so 9. oktobra imeli množični sestanek združen z izvolitvijo okrajne ljudske inspekcije, na katerem so predložili tudi kandidatsko listo za nov frontni odbor. Sklenili so, da bodo v tekmovanju vsaki mesec imeli eno politično predavanje. Končno bodo uredili tudi kanalizacijo. Pogodbo s kamnosekim podjetjem že imajo. Frontovci bodo prostovoljno naredili vse, kar ne zahteva strokovnjakov rok. Očistili bodo tudi ulice, tako, da bo do decembra zunanji izgled Žalca čisto drugačen. Članarino OF bodo od 4 din dvignili na 5 din. Tudi očitka, da še vedno nimajo frontnega kotička, si ne bodo več dolgo pustili metati pod nos.

Tudi v Vojniku so na množičnem sestanku izvolili ljudsko inspekcijo in predložili kandidate za nov odbor OF. Za uspešni potek tekmovanja so priredili veselico, katere dobiček so razdelili na polovico. Polovico so podarili OO OF, polovico pa bodo porabili za nagrade najboljšim tekmovalcem in za pomoč najpotrebnejšim. V času tekmovanja bodo imeli 20 predavanj. Vojniški frontovci bodo v krajevnem kamnolomu kopali gramoz za popravilo cest v sosednjih vaških obdobjih. Pet ljudi so poslali na gradnjo važnih objektov v Ljubljano. Dali bodo več pomoči pionirskim organizacijam in dvignili članstvo za 10%, tako, da bo v OF vključenih vsaj 90% volilnih upravičencev. Tudi v Vojniku bodo članarino dvignili na pet dinarjev. V krajevnih podjetjih bodo uslužbenci opravili po 20 prostovoljnih ur, a izdelke, ki bodo v tem času narejeni, bodo darovali najboljšim tekmovalcem. Popravili bodo 1 km ceste. Za lepši izgled trga bodo prebelili pet hiš, ki so last KLO. Preuredili bodo tudi frontni kotiček.

Čez zimo bodo vpeljali štirinajst-dnevni frontni študij.

Merilo za medsebojno tekmovanje pa bo: predvsem politična dejavnost.

Glede organizacijske dejavnosti bodo skrbeli za dvig članstva, za redne sestanke, frontne kotičke, dopisništvo itd. V gospodarskem vprašanju bodo vedno na tekočem in skrbeli za čim večji porast komunalne dejavnosti. Pomagali bodo sosednim vaškim odborom.

Prikrat bodo ocenili uspehe medsebojnega tekmovanja 29. novembra, ko bo OOOOF dodelil najboljšemu odboru prehodno zastavico. Pozneje bodo vsak mesec ponovno pregledali uspehe in zastavica bo romala iz rok v roke, kakor bo pač narekovala ugotovitev tekmovalne komisije. Ob zaključku tekmovanja bodo zastavico podarili kot trajno last najboljšemu odboru, ki bo dobil tudi nagrado.

Na željo frontovcev iz Vitanja se vitanjski frontovci priključijo temu tekmovanju, čeprav še niso načrt tekmovanja v podrobnosti postavili. Ti štirje kraji so se vključili v živahno tekmovanje na čast 10 letnice OF. Toda Laško in Sv. Jurij še stojita ob strani. Po značaju in podobnosti nalog stojita oba kraja v isti vrsti z zgoraj navedenimi. Morda tam mislijo, da pri njih ničesar ni, kar bi tudi lahko s tekmovalnim poletom izvršili. Morda se bo kak Laščan, ko se bo spotalnik ob luknjah pri mostu, ali pa če mu pade opeka z ruševin na hrbet, spomnil, da tudi pri njih tekmovanje ne bo odveč.

DELO POVERJENIŠTVA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO SKRBSTVO OLO ŠOSTANJ SE ZBOLJUJE

Od leta 1949 se je v šostanjskem okraju delo na zdravstvenem polju zelo izboljšalo. V okraju sta dva protituberkulozna dispanzerja, in to v Šostanju in Mozirju. Dispanzerja vodi medicinska sestra z dvema pomočnicama, ki opravljata svojo službo večinoma na terenu. Glavno vodstvo obeh dispanzerjev pa ima dr. Cestnik iz Topolšice.

Zdravstvenih posvetovalnic je v okraju 20, ki zajemajo tudi najbolj hribovite kraje. Po zaslugi posvetovalnic se je v okraju umrljivost predšolskih otrok zmanjšala za 28%. V hribovitih krajih je opaziti rahlost otrok, ker imajo matere še vedno navado zapirati otroke v izbe, kjer jim manjka zraka in sonca.

V okraju so ustanovili tudi venerični dispanzer. V Šostanju je tudi sanitarno epidemioška postaja. Po zaslugi sanitarne inspekcije v okraju ni prišlo do množičnih obolenj.

Velik uspeh so imeli v okraju udeleženci zdravstvenih ekip, ki so obiskali več hribovitih krajev. Zdravljenje zob je bilo v okraju večših zelo pomankljivo. Ljudje so bili prisiljeni hoditi v Zalec in Celje. Danes so zobe ambulantno v Nazarjih, Večanju in Šostanju.

Zdravstveni kader v okraju je še vedno zelo majhen. Od 49 moči je samo šest zdravnikov. Okraj šteje danes okoli 30.000 prebivalcev, tako pride na enega zdravnika okoli 40 bolnikov na dan. Največ truda in požitnosti prinaša za svoje delo vlagata zdravnik dr. Medič in sestra Marija Geršak.

Delo na poverjeništvu za zdravstvo zadnje mesece ni napredovalo zaradi nedelavnosti bivših poverjenikov. Pod novim vodstvom tovarišice Kavčičeve se pa delo hitro zboljšuje. F. L.

Nabiranje zdravilnih zelišč je treba pospešiti

Nabiranje in odkup gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč slabo napreduje, bodisi zaradi nepoučenosti ali pa zaradi pomanjkanja časa. Bolj kot vse drugo bo držalo to, da KLO in kmetijske zadruge slabo tolačijo pomen nabiranja in koristi, ki jih nabiralec imajo od svojega truda.

Edini KLO, od koder je odkupno podjetje dobilo večje količine teh rastlin je Vitanje, čeprav bi od tam bilo pričakovati še večjih količin. Pri nas vrednost zdravilnih zelišč še ni znana. Ljudje jih niso nabirali, razen hribovskih padaric, ki so po kmetih šušmarile s različni čaji za živino in ljudi ali pa jih prodajale branjevkam po sejmišču. Množičnega nabiranja pa sploh nismo poznali v stari Jugoslaviji. Zastonj je pričakovati, da bodo ljudje kar tako sami od sebe začeli nabirati sadeže, smukati listje, obirati cvetje in puliti korenine, ne da bi vedeli kaj, kako in kdaj se takšna stvar nabira in končno kaj se za to lahko dobi. Zastorji se nihče ne bo podil po gozdovih. Se kar dobro agitacijo so naredili v Celju, kjer so poleg zelišč dali na pogled razne tkanine, galanterijske in druge praktične reči, katere celo uvažamo, kot na primer, kaj vse lahko nabiralec dobi za svoje bago. Za gozdne sadeže in zelišča daje odkupno podjetje 100% stimulacijo, to se pravi, za nabrane sadeže in zelišča dobi nabiralec enako vrednost v blagu.

Na tombohi OF Celje-okolice se je sreča nasmehnila na potrebnijšim

Neutrudljivi »jeziki«, ki nikoli ne milujejo, kadar gre za prireditve naših množičnih organizacij, so skovali imenino laž, čes da so tomboški dobitki že vnaprej namenjeni raznim funkcijam in »privilegiranim« ljudem. Izid tomboškega žrebanja pa je poka al ravno nasprotno. Sreča se je nasmehnila onim, ki so bili dobitkov najbolj potrebni. Izžrebanci gavnih dobitkov so večinoma delavci in nameščenci.

Glavni dobiček motorno kolo, je dobil delavec iz Zelenarne Store K. Kriznik. Kot naša sreča namenjena spalnicu mladi prodajalki iz Industrijskega magazina Tovarne emajlirane posode Mariji Gorjanc. Deske je dobil Mško Turk, delavec v Celjski opekarni. Klenič Milica, gospodinja, je z dobitkom

Merodajni ljudje po vaseh bi morali tolačiti tudi to, da za te nabrane stvari dobimo v tujini devize velike vrednosti. Za en vagon suhih gob dobimo zunanjo deviz za 120 vagonov lesa. Pri nas dobi nabiralec za 40 kg suhih gob novo kolo, kupljeno v tujini. Torej je jasno, da s sadeži in zelišči lahko prihranimo marsikatero stvar, namenjeno za izvoz, ki bi jo pa doma nujno potrebovali.

KLO naj se povežejo tudi s šolami, od koder bi ob pomanjkanju odraslih ljudi lahko dobili v pomoč pionirje. Na splošno je treba več agitacije za nabiranje in stvar bo zaživel. Ponekod so ljudje zvedeli, da odkupno podjetje odkupuje sadeže in zelišča in povprašujejo, kaj naj nabirajo. Po tem se zgodi, da uslužbenci kmetijskih zadrug ne vedo, ali pa se jim ne ljubi povedati. Našeli bomo le nekaj zdravilnih zelišč in sadežev, ki jih nabiramo v tem času.

Trenutno je važno nabiranje listja pekočih kopriv, ki jih podjetje plača po 30 din kilogram, seveda suhe. Korenine regrata po 120 din kg. Volčje češnje po 5 din kg in gozdni koren po 62 din kg. Nadalje odkupuje suhe gobe: prva vrsta po 200 din, druga po 160 din in tretja po 130 din kg. Tudi orehe odkupuje po 35 din kg. Zelišča in sadeže odkupujejo s takimi plačili v b'agu v sledečih KZ: Vransko, Vitanje, Vojnik, Lisčino, Svinica, Laško in Celje (bivši Hladin).

dobila tudi skrb, kje naj v Levstikovl uici najde h'ev za svojo telco. Največ oči se je paslo na srečnem dobitku Feliksa Rampa, delavca podjetja »Sadje«, ki je po mestu vozil 110 kg težkega prašiča. Terezija F. is, nameščanka Narodne banke se kar otresti ni mogla številnih kupcev srečne opeke, katero je zadelo njena srečka. Franc Zunko, kovač iz Zgornje Kungote je dobil 6 m³ drv. Na polovico sta razdelila dobitke Martin Ra boršek iz Tekstile tovarne, ki je dobil usnje, in Sonja Čeh, nameščanka, ki je zadelo krupen podplačov. Tudi ostali dobitki, več ali manj vredni, so bili namenjeni najpotrebnejšim. Posebno vesel je bil tisti, ki je dobil apno, gotovo ga je nujno potreboval.

Kje bomo delali v »Tednu cest« od 22. do 29. X. 1950

Dobro urejene ceste so za naše gospodarstvo ogromnega pomena. Omočajo nam hiter in brezhiben promet bodisi avtomobilski, kolesarski ali vozovni s vprežno živino. Pa tudi sleherni pešec ima rajši pod nogami lepo gladko cesto, kakor grbasto, blatno in nesnažno. Take so naše želje, ki pa so trenutno nerešljive, ker moramo pred tem izvršiti mnoge druge važnejše naloge.

Pred nekaj dnevi me je dohitel iz smeri Celje—Zalec tovorni avtomobil do polovice naložen s strešno opeko. Naloženo opeko je neusmiljeno premetaval sem in tja. Če je prišel do cilja tri četrtine cele, nepoškodovane opeke, je bila to izredna sreča. Zjaj pa rečimo, da je bila opeka last delavca, ki je dolgo časa čakal na nakaznico, potem se v tovarni na opeko, denar pa si je sposodil ali odtegnil družini, kaj je potem na koncu dobil?

Tako je oškodovan lastnik opeke. Kaj pa avto? Na avtu se poškodba le redko takoj opazi. Vidimo pa lahko, rezultat slabih cest v avtomobilnih delavnicah, kjer najdemo najrazličnejša vozila, ki čakajo na tako imenovano »generalno reparaturo«.

To nam dokazuje, da moramo odločno prijeti s popravilanjem cest.

Severno od Dečkovce ceste gradi več tovarn stanovanjsko naselje, ki ga trenutno vežejo z Dečkovce cesto le zasilne poti. V stanovanjskih provizorijih stanuje že nad 10 delavskih družin, druge pa se vsejujejo. Tem družinam ob nastopajoči jeseni, predvsem pa spomladaj sploh ne bo moglo priti v mesto ali v stanovanje, ne da bi bili do ušes blatni, da o kakšnem koli do-

vozu v tem času ne govorimo.

Kaj torej storiti?

Sindikalna podružnica Tovarne emajlirane posode bo s prostovoljnimi delom v Tednu cest zgradila most čez Koprivnico.

Material za gradnjo mostu je obljubila uprava tovarne. S tem bodo delavci Tovarne emajlirane posode, ki stanujejo v novih provizorijih, prišli do ceste in sicer od provizorija preko novega mostu na cesto v Novi vasi. Sosednji provizoriji so last Tovarne Aero, Tovarne organskih barvil. Sindikalni podružnici obeh kolektivov imata naloge priiskovati in splinirati potrebno količino ogorkov. Sindikalna podružnica Ljudskega magazina in Tovarne tehnične bodo organizirale prostovoljce za odvoz kupa zemlje, ki leži na novi progi ceste v podaljšku od Kersnikove ulice. Stanovalci provizorija in oni, ki grade ob tej črti stanovanjske hiše, bodo prišli do ceste. Tudi kolektiv Tkalnice hlačevine in Betona naj pomaga navedenim kolektivom pri delu. Sindikalne podružnice, predvsem pa stanovalci provizorijev naj skrbijo, da bo akcija čim boljše potekala.

Kaj pa ostali? Teren Nova vas in Dobrava naj organizirajo frontovce za posipavanje in planiranje gramozna na cesti skozi Novo vas—Dobrava do Lahovne. Teren Ložnica in Medlog in Babno ter tamkajšnje sindikalne podružnice, naj organizirajo posipavanje gramozna na cesti Celje—Medlog—Zalec. Teren Ostrožno in Lopata naj prevzame meta delo na cesti Celje—Store.

To je nekaj primerov kje in kaj se da urediti. Razumljivo je, da bodo ostali tereni, kot je Zagrad, Pečovnik,

Mg. Fedor Gradišnik:

Pred prvo sezono poklicnega Mestnega gledališča v Celju

(Nadaljevanje)

V preteklih dveh sezonah smo tak mladinski kolektiv že imeli, ter z njim uprizorili dve mladinski igri, letošnjo sezono pa je ta ansambel, v katerem je bilo največ učiteljskih inženjerskih, razpade, ker so si njegovi člani na svojih učnih zavodih ustanovili svoja lastna kulturno-umetniška društva. Kako ta društva uspevajo mi ni znano, vem samo toliko, da učiteljski kolektiv doslej še niso priredili nobene predstave.

Po odhodu naših članov na tečaj v Ljubljano ostane še v Celju dober del našega gledališkega ansambla. S tem ansamblom bi se dalo sestaviti kolektiv, ki bi na eni strani lahko prevzel organizacijo mladinskega gledališča, na drugi strani pa bi lahko našel študiral 1—2 deli izven repertoarja bodoče sezone ter z njimi nastopil v Celju in gostoval v okolici.

S tem sem povedal v glavnem vse, kar se mi je zdelo važno z ozirom na posebne prilike, v katerih se nahajamo na pragu nove sezone. Ker danes še vedno ne vemo, kakšen bo naš bodoči poklicni ansambel, s kolikimi števili igralcev bomo de facto razpolagali, je težko sestaviti repertoar, ki bo 100% izvedljiv. Gotovo je, da z 9 igralci, ki gredo na tečaj in z dvema, ki sta nam zagotovljena izven tečaja (Gombač, Božičeva), ni mogoče formirati poklicnega gledališča. Navezani bomo na honorarne igralce iz vrst tistih tovarišev in tovarišic, ki ne gredo na tečaj. Ako ne dobimo primerne števila igralcev z akademije, bo to edina rešitev, da omogočimo delovanje gledališča v bodoči sezoni. Do marca meseca pa si bomo morali pomagati z gostovanji ljubljanskega in mariborskega gledališča, ker

Celje kot tretje največje mesto Slovenije pač ne more biti šest mesecev brez gledaliških predstav. Uprava ima torej vedno že pristanek vodstev tako ljubljanskega kakor mariborskega gledališča. Preden končam, moram konstatirati žalostno in za Celje sramotno dejstvo, da se obnova gledališča še vedno ni pričela in da bomo morali kljub slovesnim zagotovilom merodajnih faktorjev, da bo gledališko poslopje do začetka letošnje sezone gotovo, pričeti prvo sezono poklicnega gledališča v Celju v kino-dvorani, med tem ko pravi hram celjske Talije sredi mesta razpada v sramoto vseh nas!

Ker so vsa zagotovila v teku petih let popolnoma odpovedala, bo uprava tudi to vprašanje morala rešiti v lastnem delokrogu in prepričan sem, da bomo uspeli!

Predlagam za sezono 1950-51 naslednja dela v repertoar celjskega Mestnega gledališča: Shakespeare: »Othello«, Sofoklej: »Kralj Eidipos«, Calderon »Sodnik zalamejski«, Schiller: »Rajbajnički«, Ostrovski: »Nevlita«, Zweig: »Sirovakovo jagnje«, Molière: »Zlahtni meščan«, Krefit: »Velika puntarija«, Pucova: »Operacija«, Milčinski: »Volkašin«. V lastni dramatizaciji pa Jurčič-Kerstnikove »Rokovnjače«. Od predlaganih del bi izbrali samo tri, ker zaradi večmesečnega tečaja igralcev ne bo mogoče naštudirati več del.

Pod istim naslovom bomo v nadaljevanju referata upravnika mestnega gledališča mg. F. Gradišnika, objavili odlomek iz referatov tajnika in igralca prof. Gustava Grobelnika in režiserja prof. Toneta Zorka. (Op. ur.)

KLASIČNI REPERTOAR JE OSNOVA VSAKEGA RESNEGA TEATRA

Pri določanju repertoarja je treba poleg gradiva imeti pred očmi dejstva našega domačega, torej tukajšnjega gledališča, ne pa druga, bodisi prestolniška, bodisi provincialna, poklicna ali nepoklicna gledališča. Med taka odločilna dejstva smatram, da spadajo naslednja:

- da sestavljamo repertoar za mesto z nemajhno gledališko tradicijo in z dostojno razvitim in izobraženim čutom;
- da sestavljamo repertoar za gledališče, ki je namenjeno vsemu ljudstvu, ne pa kakemu bivšemu, ali kakemu »novemu« družbeno omejenemu krogu;
- da sestavljamo repertoar za gledališče, ki zaenkrat goji samo dramo in končno
- da sestavljamo repertoar za gledališče z razmeroma majhnim ansamblom.

Posebne upoštevanja vredno dejstvo pa je, da je naše gledališče postalo — sicer brez formalne proklamacije, toda dejansko — poklicna umetniška ustanova in da tedaj ne gre več za sestavo kakšnega situacijskega repertoarja kot najprimernejšega za amaterske odre, niti ne za slepo posnemanje centralnih gledaliških ustanov, pravtako ne, da bi se zaradi sigurnosti, da bo delo »zares idejno« odločali za taka dela, ki so bila pred letom ali dvema na repertoarju tega ali onega gledališča in ki jih je kritika ugodno sprejela, skratka v repertoarni politiki se nam je znebiti vsake kapitulantske ozkosti, ki bi jo rodil eventualni občutek začetniških težav v novem gledališču.

Ceprav sem prepričan, da med nami ni nejasnosti glede pojma gledališča, ali glede načel njegove oz. gledališčne

kov, si ne morem, da ne bi pred dokončno izbiro del naša znanja in mnenja podprli še s kakšno drugo tehtnejšo in merodajnejšo besedo. Fran Albreht je v Ljubljanskem Zvonu 1919 napisal o

Kolektiv Ljudskega gledališča na pragu poklicnega Mestnega gledališča

gledališču, da je »merilo lastnih ustvarjalnih sil, izraz kulturne zavesti naroda in njegove umetniške produktivnosti in reproduktivnosti, ognjišče vsega rodne in plemenskega, žarišče domače besede, svetišče, v katerem so pred obličjem svete umetnosti vsi sloji naroda

enaki, enaki v svojem zadnjem poslanstvu, da se iz brezimne črede prerode v višje globlje in boljše ljudi. Sola in leca lepote in resnice.« In kakšno naj je poslanstvo gledališča? »Kot so se arhitekti borili za osvoboditev teatra iz oklep kulturne, tako je naloga sodobnih gledališčnikov, da se borijo za duhovno osvoboditev gledališča. (Jože Borš, Osvobodeno gledališče, str. 64.) Gledališki desk tedaj ne bomo uporabljali za množične sestanke, niti gledališke dvorane zato, da bi na njene stene pribijali kričeča aktualna in neaktualna gesla in da bi v njej predvajali dela, v katerih bi nastopali igralci do zadnje doslednosti kot vročkrvni aktivisti in dogmatiki, kajti po resoluciji III. Plenuma CK KPJ morajo naša prosveta, kultura in naša umetnost vzgajati »svobodnega in odločnega socialističnega človeka, čigar naziranja so široka in različna, ki sta mu tuja birokratizem in modeliranost misli«, zakaj »socializem ni dolgočasen internat, kjer je sivo prebarvano vse od srca do misli in želj«, kakor je zapisal recenzent v Ljudski pravici 26. 2. 1950. Boriti se nam je za svobodno idejni razvoj na temelju socialistične demokracije in pogumnega razvijanja pobud. Z drugimi besedami: v gledališču in z gledališčem ne bomo vzgajali le človeka, ki bo na svetu samo zato, da bi bil srečen, ali zato, da bi bil zgolj pošten, marveč človeka ki bo živel tudi zato, da bo uresničil velike stvari za človeštvo, da bo postal plemenit in prerasel nizkotočnost v kateri še živi večina ljudi.

Za sestavo repertoarnega načrta nisem začel zbirati med odrskimi deli, marveč med avtorji odrskih del. Te, za katere sem se pod dojmom zgoraj iznešenih misli odločil, sam razdelil v sledeče skupine:

1. Grki
2. Shakespeare, Molière in Calderon de la Barca
3. Rusi: Ostrovski, Čohov in
4. domači, slovenski avtorji.

V repertoarju bi tedaj po mojem prvačila klasika. Zakaj? Zakaj Grki? Ker je davna antična doba ustvarila v delih najboljših mislecev zametke cele vrste idej in teorij, ki tvorijo danes naše duševno bogastvo. (Po besedah ministra Jožeta Potrča v proračunski razpravi LRS 1950.) Nekje sem bral, sledeči vzklili gledališkega režiserja: »Gorje

Koncert komornega zbora Mestnega gledališča v Celju

Namen ustanovitve komornega moškega zbora je bil izpolniti vrzel, ki je nastala s prenehanjem Celjskega okteta. Ze pred vojno je bila stalna težnja po malih, gibljivih pevskih kombinacijah, ki bi bile na eni strani stalno na razpolago, na drugi strani pa da bi sodelujočim nudile več kot jim lahko nudijo redni pevski zbori. Morale so se pa take skupine oziroma člani največkrat še pred pričetkom rednega dela spustiti v borbo za svoj obstoj, ker so pevska društva skušala take kombinacije v kalj zatreti. Tako je morala

vrzeli posrečila. Ze zasedba posameznih glasov jamči za resno stremljenje po kvalitetni obdelavi pesmi in njih podajanju. Program, ki ga je izvajal zbor 4. in 7. oktobra 1950 v Ljudskem gledališču je bil zaenkrat še nekomplečen, kar je nujno potrebno za zlitje zbora. Moram pa poudariti neko negativno stran zasedbe. Komorni zbor ima vse možnosti razvoja, je pa nujno potrebno uravnovesiti prvi tenor z ostalo zasedbo. Do srednje močnih mest v pesmih je zlitost odlična in nadvse ugodno vpliva na poslušalce, dočim pri

taka skupinica poleg temeljitejših in rednejših pevskih vaj tvegati še borbo s peyskimi društvi, ker so jih kot »nekaj boljšega« gledali po strani. Zato pogoj za sodelovanje ni samo kvaliteta glasu in splošna pevska sposobnost, temveč tudi trma, da zdrži vsaj do prvega javnega nastopa. Poleg tega se pri čistih oktetih pojavlja stalna nevarnost, da je eden ali drugi član pri nastopu zadržan, kar vsekakor kvarno vpliva na harmonično soglasje nastopajočih. Da se temu izogne, je moral marsikateri oktet svojo osemčlansko zasedbo povečati na desetčlansko. Razumljivo je tudi, da je delo takih oktetov velikokrat prekinjeno, ker pevci odpadajo in je treba iskati novih primernih moči, kar zavira redno napredovanje zborčka.

Ce pogledamo na komorni zbor s stališča naslednjega celjskega okteta, potem moramo priznati, da se je s kombiniranim dvojnimi oktetom izpolnilev

forte mestih nekoliko splahni. Imeli smo občutek, da bi ostali zbor lahko še veliko dal, da bi ostali tenor ne sledi, ker je prešibak, ali pa premalo sproščen. Ker mora komorni zbor postati reprezentativen zbor v Celju, tega ni pustiti v nemar in je zasedbo nujno izpopolniti. Le na ta način bo možen res popoln uspeh.

Program je bil smiselno porazdeljen na pesmi čitalniške dobe, pesmi iz NOB in narodne pesmi. Vse točke so bile podane dovršeno, brez umetniških privrskov in se žele zasluženo priznanje poslušalcev. Izredno pohvalo je dala zboru, da skrajno obzirno spremlja soliste tako, da ti vseskozi pridejo do veljave, kar je sicer pri zborih redek pojav.

Zboru z dirigentom tov. Kunejem k nastopu iskreno častitamo in želimo še veliko uspehov.

A. C.

Zanimive številke iz Mestne ljudske knjižnice

Po okupatorju popolnoma uničena Mestna ljudska knjižnica v Celju se je v preteklih letih po osvoboditvi uvrstila na prvo mesto med ljudskimi knjižnicami Slovenije. Danes predstavlja že pomembno kulturno žarišče mesta in okolice. Preko 25.000 delovnih ljudi je že letos obiskalo knjižnico. — Skupno je bilo izposojenih v letošnjem letu 55.000 knjig.

Obiskovalci se skoraj enakomerno razdelje na mladino in odrasle. 34% vseh pa je delavcev, 27% nameščencev, 29% študentov, dijakov in šolarjev, 0,3% kmetov in 10% ostalih.

Mesečno je izposojenih povprečno 150 političnih del, 200 do 300 poučnih, 4500 do 5000 leposlovnih, 500 pionirskih in 600 tujezščnih. Okus bralcev, ki se je v zadnjih letih zelo razvil, pa najbolj nazorno izpriča statistični pregled prebranih del posameznih pisateljev. Zanimivo je, da so v Celju že vsa leta

po vojni najbolj iskana in brana dela slovenskega pisatelja Franceta Bevka (v Ljubljani Jos. Jurčiča). Bevkova dela se v knjižnici izposodijo povprečno 200- do 300-krat mesečno. Na drugem mestu je Ivan Cankar z 90 do 100 izposojami na mesec. Sledijo mu Jules Verne 80, Maksim Gorki 70, Jack London 70, Miško Kranjec 60, Jos. Jurčič 55, F. S. Finžgar 45, Mark Twain 45, Prežihov Voranc 35 itd. Na seznamu pogosto iskanih in branih domačih pisateljev so še Fran Milčinski, Ivo Šorli, Anton Ingolič, Fran Levstik, Ivan Tavčar, Fran Roš. Od tujih pa Lev in Aleksej Tolstoj, Honore de Balzac, Conan Doyle, Henrik Sienkiewicz. Ze sam ta skromni vpogled v statistiko Mestne ljudske knjižnice nam dovolj pove, da je njeno mesto tako v kulturnem kot v političnem življenju Celja koristno in važno, njena udeležba v skupnih naporih za kulturni in politični dvig prebivalstva pa velika.

Dr. Josip Tominšek:

CELJSKE NOVINE

(Periodični časopis)

Da je in bilo to naše, Vaše, slovensko, jugoslovansko evropsko, svetovno, povsod znano, slavno Celje, dvatisočletna Celje brez časopisa — revije? V slovu, pisemstvu jalovo? Bomo videli. In če je bilo, pa odslej ne sme biti več — in ne bo.

Bilo je pred sto leti. Z meščansko revolucijo leta 1848 je vsaj za kratko dobo zasijala zora ljudske svobode. Ožarila je tudi Celje. V soboto 1. julija 1848 je tu izšla 1. številka časopisa z gornjim naslovom Celjske Novine, o. s. s pristavkom Slovenske. Založil in izdajal jih je podjetni in narodnozavedni tiskar J. K. Jeretin, urejeval gimnazijski profesor slovensčine Val. Konšek in tako radikalnem duhu, kakršnega ni bil zmogel noben drug tedanji list. Sotrudniki so bili med drugimi navdušen ilirec dr. Stefan Kočevar, zdravnik in narodni organizator vseh v Celje se stekajočih dolin, realisti dr. Subić (zdravnik), dr. Jos. Muršec, dr. Jos. Krajnc. Izhajal pa je list samo do leta 1851.

V tej prevratni dobi so Celjani izdali prvi slovenski leposlovni-poučni časopis z naslovom »Slovenska Čbela«. »Bčelo« na obubo in omiko slovenskega duha, leta 1850. Založnik in tiskar je bil Jeretin, urednik gimn. katehet Jos. Drobnik, zelo razgleden mož, ki je vodil

slovenske gledališke predstave do 1852 (7. marca 1852 Zupanovo Micko). Čbela pa se je še istega leta (1850) presečila v Celovec in je z naslovom »Slovenska Bčela, poučen in kratkočasen list« v uredništvu Ant. Janežiča izhajala do 7. julija 1853, ko je preminila. Med sotrudniki je Viktor Lipež, šestosolec v Celju.

Bile so to iskre prvega navdušenja; zasvetile so se in koj ugasile. Vnelo se je tedaj celo dijaštvo, ki je leta 1851 izdalo svoj dijaški pisani list »Celjska Slavija«. Ferdo Kočevar (Zavčanin) je v Novicah 1857 (str. 246) izrekel željo po leposlovnem listu, a ni ga bilo in ga ni — do danes, ni bilo porasta iz prvih korenin. Dragotin Hribar, ki je v Celju postavil svojo tiskarno in knjigar — v dosledni konkurenci z Nemci — je 1891 skušal izdajati zbornik pesmi in povesti »Naš Dom«; a izšel je samo en zvezek. — V te načrte smemo šteti mesečnik slovenskega visokošolskega dijaštva »Vesna«, ki je — pri Hribarju — izhajal od marca 1892 do konca 1894. — Posredno je književnim svrham dobro služila literarna priloga Hrčbarjevu »Narodnemu koledarju«. — Celjani so tudi ustanovili prvi pedagoški časopis »Popotnik«, ki ga je založil prof. Miha Zolgar, urejal Jakob Lopan, tiskal J. Rakuš; začel je izhajati 1880, le-

ta 1883 se je preselil v Maribor; izhaja še zdaj v Ljubljani — zaplodilo ga je vendar Celje. — To je pač vse, razen če se še obegnemo ob nemškotarski strokovni list (kakršen je bil pozneje ptujski »Stajerc«). »Kmetijski prijatelj«, ki ga je izdajal in urejal dr. Edvard Glantschnigg od 16. julija 1882 do 1886 trikrat na mesec.

Casniki so se omejevali na lokalne zadevščine; Nemcem je izza leta 1874 stregla njih Deutsche Wacht; napeto in postopno borbena pa je postala razmerje, ko so Slovenci z dobro urejevanje in lepo tiskano »Domovino« (ki je prinašala tudi literarne podlistke) dobili orožje za brambo in napad (1891). Odslej so se na obeh straneh pojavljali ustrezni časniki. V devetdesetih letih je nasprotje postalo strastno, v tem ko je sožitje prej bilo oprežno, a znosno. Leta 1897 so bile v župni cerkvi ukinjene nemške pridige, zato pripuščene v Marijini cerkvi; Slovenci se kot opat (1846) ustanovili ljudsko knjižnico; v nemškem moškem pevskem zboru, ustanovljenem 1848, so peli tudi slovenske pesmi; istega leta se je ustanovila celo posebna družba za gojitev sporazuma. Prav to leto pa je zbudilo narodno zavest in čim večjo zavednost; zlasti je prišla na ošabne, tesno strnjene »purgarje« — po večini itak pomencence — pritiskati pohlevna dolejš in prezirana kmetiča in delavska okolica; 1893 so v okolici zmagali Slovenci, 1894 so dosegli slovenske gimnazijske paralele (zaradi njih je kar pokalo v zgradbi Avstrije), 1896 so si Slo-

venci postavili Narodni dom, deset let nato (1906) so se pa Nemci napihili s svojo »Nemško hišo« (zdaj Dom OF). Dotedanji, tedanji in nastopni časi vsestranskih borb na terenu niso bili ugodni za literarne načrte.

Slavna zgodovinska preteklost nudi pač obilo hvalečne snovi za slovsvene proizvode; trda sedanjost pa sili prebivalce k trdemu, stvarnemu delu. Tega dela jim nič ne olajša ponosnost, da je Celje dve tisočletji ohranilo svoje pristno keltsko ime, da je bilo glavno mesto rimske provincije Norikum, samostojno mesto (municipium) rimske države, kakor je zdaj avtonomno izza 1867; da je bilo v 6. stoletju škofovski sedež, da ima lastnega svetnika (sv. Maksimilijana), zlasti še da je osredje zgodovine Celjskih grofov z Veroniko Deseniško in s Teharskimi plemiči, da je preživelo sedem turških napadov in 4 upore kmetov — to in še drugo zgodovinsko in socialno bogastvo je že obdelano, izmed domačinov Kočevarjev »Mlinarjev Janez«, deloma od drugih, bolj ali manj slavnih. Je pa še mnogo polja in strnišča neobdelanega in čaka delavcev in traktorjev, končno vzetih iz domače zadrge.

Mari nimamo sposobnih delavcev, mari je tukajšnji rod slabičen, nevoljan, celo izrodek? Bogue da ne. Težko boste kje v Sloveniji in v inozemstvu mogli z dopadanjem opazovati tako krepke in vitke postavne, tako fino oblikovane obraze, tako bistre oči, in prežkušali tako duhovno prožnost, vedrost preudarnost kakor pri domačinih

nekdanje obsežne Savinjske obmejne pokrajine. To ljudstvo se je rekrutiralo v domne — previde partizane; saj se je Savinjska dolina imenovala »Partizanijska« in gorjanci v Solčavskih planinah so se nasilju uprli kakor že prej enkrat. Iz takih tal so zrasi močje, kakor pokončni Askerc, prav tako pa mehki pevec zdaj narodne »Kje so moje rožice?«, vseučnjak polihistor Popovič (iz Arčlina); ali geograf Kocen prav tako kakor preprost mlinar Miha Grabič, ki je z lastno pesmijo (1861) pozdravil ustanovitev Čitalnice v Celju; v odličnega slavista je zrasel mlad, odlični narodnjak Vatroslav Oblak prav tako kakor je skromski cerkovnik, tkalec in berač Jurij Vodovnik širil svoje cokrarske pesmi. Itd. Itd.

Plodna je ta zemlja hmelja, žita, sadja, lesa; napredno obdelana, gospodarsko visoko razvita, zgodaj industrijska (cinkarna, Store že iz prejšnjega stoletja), narodna iz korenin do vršiča, prežkušena v borbi, napadajoča in mučeniško trpeča — spomnimo se na eni strani kmetov plemičev v Teharijih, dokončno pa sto žrtev obešenec na drevih pri Frankolovem. Tu in to je rod, vznikel iz čistoletnega oplojanja ob prastarem, svetovnem cestišču od vrhoda na zapad preko Trojan rod odporen, uporen.

Da Celje, s svojo pokrajino, od Boča do Ojstrice, od Mrzlice do Kozjaka v pismu molče o samem sebi? Imelo je vedno nujnih, tvarnih skrbi in nalog; postavljeno je tudi med dva stoletja. (Nadaljevanje na 4. strani)

Gostovanje dramske in pionirske sekcije kulturnoprosvetnega društva „Slovenski dom“ iz Zagreba

Minulo je precej časa od uprizoritve zadnje mladinske igre »Tine in Binčec« v izvedbi mladine v okviru Celjskega gledališča. Zato je prav, da nas obišče v soboto 21. oktobra dramska in pionirska sekcija kulturnoprosvetnega društva »Slovenski dom« iz Zagreba. Uprizorili bodo otroško igro v treh dejanjih z naslovom »Ko so utihnili topovi«. Igrico je napisala slovenska pisateljica Ruža Lucija Petelinova. Pri pisanju tega komada jo je vodila dolžnost, da se oddolži generaciji otrok, ki je bila v letih od 1941 do 1945 obsojena na muke gladi, pregnanstva in vseh ostalih vojnih grozot. V Gledališkem listu je pisateljica omenila, da ne smejo otroci videti edino lepoto v svetu pravljic in biti razočarani, ko se izven gledališkega poslopja zdajajo spet na trdih tleh življenjske stvarnosti, nego jim mora realistična gledališka igra odpreti oči za lepoto, kakor tudi za nevarnost življenja na zemlji, kjer sami živijo. Ustvariti otrokom realistično gledališko delo je pisateljica v polni meri uspele.

Ruža Lucija Petelinova je bila že v zgodnji mladosti vsa nagnjena k umetnosti. Njen oče, ki je bil velik ljubitelj umetnosti, je posvetil vsak trenutek umetniški vzgoji svoje hčerke. Voden je na koncerte, v gledališče, muzej, sli-

karske razstave kjer se deklica ni mogla odtrgati od lepote umetniških slik. V delavskem predmestju Trsta je pod vplivom očetovega socialističnega duha začela razlikovati svet ubogih in ponažanih od sveta razkošja in oholosti. Po prvi svetovni vojni se je s starši preselila v bližino Krškega, kjer se ji je odprl nov svet polja, vinogradov, in godov, svet kmečkih radosti in kmečkega truda. Vso to lepoto narave je upodobila v svojih umetniških slikah. Po dovršeni meščanski šoli je hotela nadaljevati študij slikarstva in gledališke režije, kar ji pa malenkostna denarna sredstva niso dopuščala. Zato se je vpisala na ljubljansko učiteljsko. Kot učiteljica je spoznala otrokovo duševnost in začela pisati otroške igre in jih tudi sama režirati. Leta 1931. je bila v Ljubljani krstna predstava njene otroške pravljice igre »Zaromil«. V kateri nastopa Burja kot simbol tuje, ki nam krade rodno zemljo. Igra je pisateljica posvetila neosvobodjeni primorski domovini. V tem času je napisala tudi nekaj pesmi socialne vsebine, kot n. pr. »Mali kolporter«, »Crni sneg«, »Roke«, »Moro«, »Borovci« in druge.

Pisala je tudi operne librete. Tudi na tem polju svoje ustvarjalnosti je dosegla lepe uspehe, saj je prejela za

operni libreto »Krst pri Savici« prvo slovensko nagrado. Za ljubljansko opero je prevedla iz hrvaščine »Ero z onega sveta« iz italijanske »Tosca« in več drugih del. L. 1939 je napisala prvo dramo »Tomislav« v hrvaščini. Po osvoboditvi je nastopila za pisateljico nova pot ustvarjanja. V pesnitvi »Čuj me Pariz« poziva kot Tržačanka, ves svet naj pravično odloči o pripadnosti Trsta.

Vsebinska njene najnovejše otroške igre »Ko so utihnili topovi« ki jo bomo imeli priliko videti v soboto je zelo pestra. V prvem dejanju nam prikaže barak vojnih sirot v starosti od prvega do štirinajstega leta. Najstarejši siroti Branko in Majda sta v tajni zvezi s partizani. Gospodinja jim 50. letna Marjeta, ki simpatizira z okupatorjem. Majdi je bila poverjena tla pred osvoboditvijo dobe otroci nemškega vojaka, ki je Majdo ranil. V zadevo se vmeša Marjeta, ki hoče osvoboditi Nemca. V drugem dejanju pokaže pisateljica življenje otrok takoj po prihodu partizanov. V tretjem dejanju pa vidimo Majdo v bolnici, ko je bila za hrabrost odklikovana. Dejanje se konča z veselo pesmijo »Mi junakov smo sinovi«.

Igrica bo nudila dovolj užitka in veselja otrokom in odraslim, zato bomo Celjani v soboto v čim večjem številu prisostvovali predstavam.

Tine Orel:

Od Heimmla do Celavca

(Konec)

Zelo rad se spomnim ture na Dreiherrnsplitze. Od Rostockerhütte do tega divnega vršca znaša višina razlika kakih 1300 m, je pa vendarle zelo daleč. Preko iskrih se škričev smo v pol ure stopili na ledenik, v začetku dokaj strm, z mnogimi nerodnimi prepokami in razpokami, kmalu pa se položil, tako da do Roggentörla prides brez posebne sape. Menda se ta ledeniški odsek imenuje Malhamkees po Malhamspitze (3392 m), ki se dviguje nad Reggentörlo. Na drugi strani sedila pa se razprostira ogromni Umbalkees, ledenik, pri katerem nima občutka, da stoji, marveč da teče v globoko dolino Umbal. Ker nismo hoteli z derezami rožljati preko podanaka Gubachspitze, smo sestopili nekaj metrov v Umbalkees, nato pa ubrali pot preko snežnih poljan, ki se vlečejo nepretrgano od Simonyspitze do Dreiherrnsplitze. Imeli smo srečo, bil je jasn dan. Toda ne hvali dneva pred večerom! Zato smo opustili namero, da bi zlezli tudi na Simonyspitze, pač pa smo hitro preko strmega hriba, na katerem je jutranje sonce že odprlo vodne žile, in preko lahke opasti stopili na greben. Vrh se nam je zdel čisto blizu, oko se glede daljav tu bridko vara. Posedli smo na skalah v soju novega snega in merili z očmi neskončnost in raznolikost alpskega sveta. Videle so se bavorske in južnotirolske gore, v sinjasti daljini, kjer se je gora skoraj stopila z nebesno modrino, smo zasutli ljube konture Julijcev in pravilne like Dolomitov. Čim dalje, tem lepše, tem višje in silneje. Bliznja Reichenpitze — Gerlospitze ali drzni Lasöring so gledani s tega grebena izgubili vso svojo veličastnost. Bili smo na italijanski meji. Stopili smo na vrh, se razvezali za nekaj časa, toda za prav malo časa, kajti na jugu in vzhodu se je začelo nebo mreniti, na zahodu pa

so se že kuhali težki oblaki. Od koč pa smo bili oddaljeni pet ur. Poskusili smo sestopiti po grebenu, a bilo je preveč čakanja pri šestnajstih ljudeh in pregnala nas je tudi izredna kršljivost. Tako nam je ušlo lepo grebenko plezanje nad edinstveno severno steno, ki predstavlja v tem predelu najtežjo steno sploh. Po isti poti, kakor smo prišli, smo ušli nevihti, megli in dežju, ki se je srdilo usul v prvih urah popoldne. Na Malhamkeesu smo si privoščili skakanje preko številnih ledeniških razpok in si skrajšali pot za dobro uro.

S to turo se je zaključilo naše romanje po avstrijskih gorah.

Dva dni na to smo iz Rostockerhütte v trdi temi krenili ob dveh zjutraj. Jutranji somrak je bil nadvse lep zaključek naših tur. Nekaj otožno slovesnega je zvenelo v naših srcih. Hoteli smo domov, čimprej, le na Koroškem bi se ustavili čez noč. Globoka deber je čemela v lahni meglici, ko so se vrhovi že posvetili v mrzlem jutranjem soncu, pastirski domovi so bili pogreznjeni v globok mir; ko pa smo stopili med bahate hiše Hinterbichla, je začelo utripati življenje ene najlepših letoviščarskih vasi v Avstriji. Kdo bi zdaj popisal lepote Virgentala vse odot preko Prägratna in Matreira pa do Linza! Kdo bi razbral in nabral občutke in želje, ki so rastle v nas, ko smo se poslavljali od pokrajine Velikega in Malega Kleka, ko smo v Lienzu zrl v severne stene Lienških Dolomitov! Morda pridemo še kdaj, da se z njimi pogledamo od blizu. Zda pa z nami divja brzec in nas v dobrih dveh urah potegne mimo Spittala in Beljaka v Celovec. Tu nismo bili več gostje Alpenvereina, tu smo bili zasebniki. Pridejali smo ovinek na Celovec na svojo roko. Hoteli smo doživeti prav na hitro, kako bje srce Koroške, pred 100 leti središče, ki bi prav tako lahko postalo središče cele Slovenije. Mesto Majarja in Janežiča, mesto koroških domoljubov! Navdajal nas je ponos, češ, tudi tu se bje naš bož za enakopravnost in neodvisnost. Kdaj so ga že likvidirali avstrijski šovinisti, kdaj so že pisali, da ob Celovcu ne sme butati slovensko morje. »Karten frei und ungeteilt!« Koliho hinavščine, potvorbe in surovosti je skrito v tem ogromnem kričnem napisu na celovški mestni hiši.

Pisan drabiž

V SMARTNEM OB PAKI SO ZAMENJALI MALOMARNEGA PREDSEDNIKA LJUDSKE TEHNIKE

Delo kluba Ljudske tehnike v Smartnem ob Paki je zadnje čase nazadovalo. V avtomoto društvu je imel obiskovalcev predavaj padlo z 82 na 15 članov. Izkaznice ležijo še nekaj mesecev v miznici pri sekretarju, za članarino se nihče ne zmeni, čeprav so jo člani voljni poravnati itd. Predsednik društva Bruno Zverek se za organizacijo ni dosti brigal. Sestankov ni bilo. Okrožnice so se nabirale v kup nerešenih dopisov, a sklepi Prvega kongresa Ljudske tehnike se predsedniku niso zdeli važni. Člani društva so spoznali, da se stanje v organizaciji pod vodstvom tega predsednika ne bo popravilo. Izvolili so novega predsednika Andreja Svetlika, ki je že pred izvolitvijo dal članom uspešno pomoč, posebno onim, ki so končali tečaj v avto-moto društvu. F. L.

GASILSKO DRUŠTVO S TREMI PREDSEDNIKI

Ne mislim kritizirati gasilsko organizacijo, vendar mi dolžnost vele, da razkrinkam nekatere člane in članice gasilskih društev, ki bolelo so na častilčnosti. Graje vreden primer sem opazil pri otvoritvi gasilskega doma v Gaberju in pozneje na gasilski proslavi v Kozjem. Ko sem se po kancani otvoritvi sprehajal med gasilci, zapazim ženski predsednikin član. Začel sem razmišljati, kateremu društvu naj bi pripadala ta tova predsednica, ker so mi pač znani vsi gasilski predsedniki okraja Celja. V razgovoru s člani sem zvedel, da je pač samo rojkinja gasilskega društva Sv. Jurja, je pa žena predsednika imenovanega društva. Ne vem

kaj bi dejal k temu, ali se mogoče ne spozna na gasilske čine, ali si pa domišlja, da ji kot ženi predsednika pripada predsedniški čin? Nesamotno je tudi okrajevati njegovega sina s predsedniškim činom, dokler mu to ne bo odobrilo imenovano društvo. Mislim, da bo gasilski zvez zela to zadevo v pretres in disciplinsko kaznovala kršitelje zakonov gasilske organizacije. K. A.

Fizkultura

Slovensko nogometno prvenstvo KLADIVAR : ŽELEZNIKAR (N. Gor.) 4:2 (2:1)

Precej razburiliva je bila nedeljska prvenstvena nogometna tekma VI. kola slovenske lige. Kot je bilo pričakovati, se je nasprotnik predstavil v Celju z zelo uigranimi močtvom, ki razpolaga z zelo dobrihmi ter hitrimi igralci. Igrajo na dolge pasove ter pripravljajo s svojimi nenadnimi prodori mnogo neprijetnih situacij pred nasprotnikovim golom. Kljub temu, da je bilo znano, da je Železnikar nevaren nasprotnik, katerega je pred 14 dnevi Krim v Ljubljani s težavo premagal, se je moštvo Kladivarja zelo slabo pripravilo na teko srečanje. Enajstotica je bila slabo sestavljena ter lahko govorimo samo o sreči, da nismo izgubili dve točki, ki nam bi pokvarile plasman ter s tem boljše mesto v slovenski ligi. Preizkusili smo novega igralca Pantliča, ki je sicer pokazal mnogo volje ter poizkuševalno-

sti, ni pa se dorasel težjim igram slovenskih ligasov. Prav tako sta točko odpovedala Florinini ter nekoliko Vedlin, kar je napravilo vrzel v domači obrambi in je imel Božić izredno tekoče delo. Prav tako je bil neuspešen Čater, ki je sicer kvaliteten igralec in odlični srednji krilec, toda doslej se ni znal v napadu. Bernard je bil na krilu nekoliko bolj kot v obrambi. Najbolje partijo je dal brez dvoma Čoh, ki je največ doprinesel zmagi Kladivarja. Bil je gonila sila napada.

Železnikar je prišel prvi v vodstvo s strelom, ki je bil oster ter nepričakovan. Kladivar se je kmalu zbral ter po Čohu dosegel dva lepa gola. Ves čas prvega dela igre je pripadal Kladivarju, ki je igral večinoma pred golom nasprotnika, ni pa znal izkoristiti se take stoodstotne prilike. V drugem polčasu je Kladivar močno popustil in ni mnogo manjkalo, da bi gostje po izenačenju zabili zmagonosni gol. Šele živahno bodrenje publike, ki je želela Kladivarju zmago, je enajstotico porivilo. V zadnjih minutah si je Kladivar z goloma Bernarda in Čoha zagotovil zmago. B. V.

Vojna igra v Polzeli dokazuje kake življenjske važnosti je Ljudska tehnika

Prvega oktobra ob petih zjutraj: Dežuje. Celjske ulice so še prazne. Le koraki tistih, ki jih dolžnost kliče na delo, odmevajo po cestnem tlaku. Nedelja je in delovni ljudje počivajo.

Odšel sem na Zeleni travnik pred menzo Ljudske milice, kjer zagledam gručo ljudi, obloženih v partizanske uniforme. Spoznal sem Stancerja, komandanta bataljona s komisarjem in drugimi člani štaba. Tudi godec je poleg. Kljub dežju so dobre volje. Pri priti sem občutil tisto staro partizansko tovarštvo.

Stab bataljona, ki bo vodil partizanski marš, čaka na ostale člane Zveze borcev. Udeležba članov in organizacij je kljub mnogotevilnim objubam na sestankih, bila zelo slaba. Komandant je postal malce nemiren. Čas pohoda je prišel. Člani Zveze borcev so se postavili v vrste. Prišli so lekorajni in najboljši. Povelje odjekne in četa krepko stopi po cestnem tlaku. Noge so se pravzaprav že odvadile dolgih pohodov, zato pot od Celja do Polzele, ki znaša 18 km, ni bila lahka. Na čelu čete stopata komandant in komisar, poleg njih pa kot v partizanskih časih nepogledljiv godec. Četa koraka k svojem cilju...

Pred sindikalnim domom so se zbirala motorna vozila. Zbrali so se tudi padalci, ki jim iz oči sijje vedra pripravljenost. Motorizacija je bila nared.

Točno ob predvidenem času stroji zabrnijo in kolona se pomakne. S seboj so vzeli tudi četo pehote, ker se je vreme zelo poslabšalo. V udeležence se je vselila vojaška disciplina. »Odstojanje« med vozili, brzina uravnovočena. Ne manjka seveda tudi vojaške vedrine. Godec krepko posega v pesem borcev. »Nenadoma presenetni kolono zračni napad. To presenečenje udeležence ni našlo nepripravljenega. Poleg vojaškega znanja je prišla do izraza tudi iznajdljivost posameznikov.

Glavne sile, ki so imele operativno vlogo v vojni igri, so bile že prejšnji dan na položaju.

Ves potek igre se je vršil točno po načrtu, ki ga je izdelal tovariš poročnik Bjelomarič. Stab je zavzel svoj prostor, obenem so zavzele položaje vse dospеле enote. Točno po načrtu se je razvnel boj. Veža je odlično delovala.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Dr. Josip Tomlinšek:

CELJSKE NOVINE (Periodični časopis)

Ljubljano in Maribor, zato v krizah jezicem na tehnični; metropola je v literarnem polju hotela sama vsaj žeti, če že ne sejati, mikavnost centralizma.

Danes veje topel duh od Mrzlice, oster in zdrav piš od Ojstrice, široka vihra od Boča, a vse v kadilu miru z gore Oljke, in bujna rast se širi iz oplojene, z znojem in s krvjo blagoslovljene zemlje. »Mi vstajamo«, je zaklical Aškerc; »ni Vas treba biti strah«, nadaljujemo mi po svoje; »sodelavce dobite Vi, doseđajni literarni delavci, sodelavce dvajset — trideset — štirideset... sedemdesetletnike, zroče z upanjem in s ponosom na bodro brigado pionirjev, ki je že postavljena... In nastopil bo močan kader ustanovnikov, delovnih in delavnih sodelavcev mladega časopisa starega Celja. »Celeia«, »Celjske Novine«, »Celjske Novice« ali kakor koli. In radostno bomo ponovili Prešernovo

Stóji, stóji mesti belo, Celje lepo in veselo, a k rimi »belo«, »veselo« bomo pritaknili svojo rimo, namreč »delo«, trajno »delo«.

Članek dr. J. Tomlinška objavljamo z željo, da njegove misli dopolnijo in dodajo svoje misli in predloge še ostali celjski kulturni in prosvetni delavci. Vse prispevke bomo v celoti s hvaležnostjo objavili. (Op. ur.)

GLEDALIŠKEMU OBČINSTVU

Da bi se omogočil obisk gledaliških predstav kar najširšemu krogu našega občinstva, ukinja uprava Mestnega gledališča vsako prednostno razdeljevanje oziroma rezerviranje vstopnic. Vsa gledališka obiskovalca si bo potemtakem mogli nabaviti vstopnice prvenstveno po redni poti pri gledališki blagajni. Gledališka blagajna bo zato za vsako predstav odprta dva dni pred predstavo od 16. do 18. ure, oziroma dve uri pred pričetkom.

V kolikor bi pa posamezne organizacije, sindikati, šole, društva, JA itd. vključbu temu reflektirale na določeno število vstopnic ali celo na zaključeno predstavo za svoje članstvo, bodo morale oddati naročilo še pred pričetkom redne prodaje vstopnic, istočasno pa položiti znesek za naročene vstopnice. Tako naročila bo sprejemala gledališka pisarna med običajnimi uradnimi urami za stranke od 10. do 12. ure.

Zaradi točnega in nemotenega pričetka predstav ostaja še naprej v veljavi laniški predpis, da se bodo vhodna vrata zapirala pet minut pred napovedanim pričetkom tako, da bodo zadnji obiskovalci lahko še do pričetka predstave zasedli svoja mesta.

Ker se v časopisna oznanila glede pričetka predstav, prodaje vstopnic itd., vrinejo čestokrat kake napake, vabimo vse gledališke obiskovalce, da se v izogib različnih zmot ravnanj po naših oznanilih nabitih v naših oglasnih okencih. Sklicevanja na nevednost in zamudo v nobenem primeru ne bomo upoštevali.

Uprava Mestnega gledališča

OGLAS

Avto-moto društvo »Slančev«, Celje, prične dne 2. novembra ob 17. uri zvečer z novim tečajem za vzgojo šoferjskega kadra. In to za začetnik. Prijave se sprejemajo vsak dan od 23. do 31. oktobra od 17. do 19. ure in v društvenih prostorih Miklošičeva 2. Vabimo tudi tovarizce, da se našemu vabilu polnoštevilno odzovejo.

ZAHVALA

Prisrčna hvala vsem, ki ste spremili na zadnji poti mojega predobrega in nepozabnega moza in brata Mihaela Gorusana. Iskrena hvala tamburisiru in godbi SKUD Franc Prešeren, tovarizema za ganljiv govor, članom sindikata podružnice življenja in vsem znancom in darovalcem vencev, ki so mu krastili prerani grob. Žalujoka žena, brat in sestra.

PUTNIKOV IZLET V KOPER — PORTOROŽ

Putnik - Celje priredi v dne 28. in 29. oktobra dvodnevni izlet v Koper — Portorož s lastnim avtobusom iz Ljubljane. Cena celokupnemu aranžmanu znaša za člane sindikata 1500 din, za privatnike 1800 din.

Celjani, izkoristite priliko, da si ogledate prirodne lepote naših novosvobodjenih krajev. Točnejše informacije prejmete pri poslovalnici Putnika Celje. Prijave sprejemamo vključno do 23. t. m.

ZOBNA AMBULANTA V DOBRNI

Od 16. t. m. dalje je začela delovati zobna ambulanta v Dobrni. Dentist tov. Kušar Peter iz Voljnika, ki je začelno se na zobni polikliniki v Celju, bo ordiniral v Dobrni pozimi dvakrat tedensko, in sicer vsak torek in četrtek popoldne, v poletnem času pa trikrat tedensko, in sicer dvakrat popoldne in enkrat popoldne. Imenovani dentist prevzame tudi upravo zobne ambulante v Voljniku.

Izvršni odbor MLO Celje razpisuje mesto konjača pri MLO Celje. Reflektanti naj vlagajo prošnje pri MLO Celje, tajništvo. Rok je do 25. oktobra 1950.

SONČNO dvosobno stanovanje v enodružinski hiši z velikim vrtom in sadovnjakom na periferiji, zamenjati zaradi bolezni nog za dvosobno bližje centra. Naslov v upravi.

UKRADENA mi je bila dne 14. X. 1950 v pekarni Alojz Krajnc v Gaberju rdeča mreža z belo vrečo. Oseba, ki mi je vzela vrečo in mrežo, naj jo vrne v pekarni ali pa Vizjak Rozaliji, Dečkova c. 3.

IZGUBIL sem dne 11. X. 1950 od Šentjurga do Celja listino z majhno vsoto denarja. Najditeja prosim, da mi vrne dokumente proti nagradi v upravi lista.

IZGUBILA sem dne 4. X. 1950 od KLO Breg mimo Zidanjske ulice proti Tkalcici hlačevino dve žilviski nakaznici brez imen D2 in D3. Najditeja prosim, da jih vrne na KLO Breg.

NASLI SMO ročni vozček »platonere, Kdo ga pogreša, naj se javi v obratni pisarni Tovarne pohištva, Kersnikova ul. 17, Celje.

ALI SI ŽE KUPIL srečko Dri. raz. loterije? Še je čas, da jo kupiš pri »Jugoreklama Celje«.